บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2568

กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวมตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี

Guidelines for managing inclusive education according to the *four Brahmaviharas* principle of schools in sing buri province

.

ว่าที่ร้อยตรีหญิงอัมพา บุษบรรณ [1]
Acting Sub Lt. Ampa Bootsaban[1]

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี 2. เพื่อเสนอกระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสิงห์บุรี และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 196 คน กำหนดขนาดโดยเปิดตารางเครซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูป/คน มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 สภาพการบริหารการจัดการเรียนรวม ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวมตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.32 , S.D. = 0.50) รองลงมาคือด้านนักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.25 , S.D. = 0.55) รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20 , S.D. = 0.55) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเครื่องมือ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.18 , S.D. = 0.83) และ 2. กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียน ในจังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ 1) ด้านนักเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุม เพื่อสร้างความเข้าใจในการกระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวมไปในทิศทางเดียวกัน 2) ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสร้างบรรยากาศความรัก และความเอื้อเฟื้อ ในโรงเรียน 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนเรียนรวมและนักเรียนปกติ และ 4) ด้านเครื่องมือ พบว่า ผู้บริหาร

[1] นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา วิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, E-mail: kruampa.130863@gmail.com

สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการใช้แนวทางที่ต้องการช่วยเหลือ ด้านสื่ออำนวยความสะดวกนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

คำสำคัญ : กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม, ตามหลักพรหมวิหาร 4, โรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี

Abstract

This research Article aims to: 1) study the current situation of managing inclusive education of schools in Sing Buri Province, and 2) propose a process for managing inclusive education according to the Four Brahmavihāras Principle of Schools in Sing Buri Province. This study employs a mixed-methods research approach. The quantitative data were collected from 196 participants, including school administrators and teachers from schools under the Sing Buri Primary Educational Service Area Office and the Sing Buri-Ang Thong Secondary Educational Service Area Office. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table. Data collection tools included questionnaires and semi-structured interviews with 10 key informants. The content validity ranged from 0.67 to 1.00, and the questionnaire demonstrated a reliability coefficient of 0.97. Descriptive statistics such as percentage, mean, and standard deviation were used for data analysis. The research found that: 1) The inclusive education management process based on the Four Brahmavihāras Principle of schools in Sing Buri Province, when considered overall and by individual aspects, was found to be as follows; The aspect with the highest mean score was the school environment, which was rated at a high level ($\bar{x}$ = 4.32, SD = 0.50). This was followed by the student-related aspect, also at a high level ($\bar{x}$ = 4.25, SD = 0.55), and the teaching and learning activities aspect, likewise at a high level ($\bar{x}$ = 4.20, SD = 0.55). The aspect with the lowest mean score was tools and materials, which was still rated at a high level ($\bar{x}$ = 4.18, SD = 0.83) 2) The inclusive education management process based on the Four Brahmavihāras principles of schools in Sing Buri Province consists of the following aspects: 1) Student-related aspect: School administrators should organize meetings to foster a shared understanding of inclusive education management, ensuring alignment in implementation, 2) School environment: School administrators should promote an atmosphere of love, kindness, and mutual support throughout the school, 3) Teaching and learning activities: Administrators should encourage activities that focus on building positive relationships between students with special needs and mainstream students, and 4) Tools and materials: Administrators should place importance on using strategies and resources that support students with special needs, particularly in terms of providing assistive media and learning aids.

Keywords: guidelines for managing inclusive education, brahmaviharas 4
schools in sing buri province

บทนำ

การศึกษาถือเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 54 ระบุว่า รัฐต้องจัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย รัฐต้องจัดให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและมีมาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และดำเนินการและตรวจสอบให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย[2]

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บคำใช้จ่ายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาอารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น[3]

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2545 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 60 (3) และมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้ให้จัดสรรงบประมาณแต่ละปีเป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนพิการตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545 ในอัตราที่มากกว่าแต่ไม่เกินห้าเท่าของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้แก่นักเรียนทั่วไปต่อคน ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ระยะ 20 ปี กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องจัดให้แก่ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่า

---

[2] “กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”, **ราชกิจจานุเบกษา,** เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560), หน้า 14

[3] คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม,** ฉบับที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศ จำกัด, 2545), หน้า 9.

เป็นผู้เรียนกลุ่มปรกติ กลุ่มด้อยโอกาสที่มีความยากลำบากและขาดโอกาสเนื่องด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจและภูมิสังคม และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ[4]

การดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในประเทศไทยจากความสำคัญและหลักการดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนทุกคนต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบ วิธีการ และการบริหารจัดการศึกษาเรียนรวมในโรงเรียนที่มีเด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวมกับเด็กทั่วไป ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายและนโยบายส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ชัดเจน รวมทั้งมีความพยายามที่จะดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การดำเนินงานการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังปรากฏชัดเจนว่ามีผู้เรียนจำนวนมากที่ยังอยู่ในระบบโรงเรียนก็ยังถูกกีดกันหรือแบ่งแยกทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา พื้นฐานทางสังคมหรือวัฒนธรรม เพศ ความสามารถ หรือภาวะการดำรงชีวิต รวมทั้งไม่สามารถเรียนรู้ได้เนื่องจากได้รับการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ[5]

ปัจจุบันผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีการยอมรับจากสังคมมากขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งแสดงถึงการบริหารที่มีความยืดหยุ่นและคมชัดในการดำเนินงาน ทั้งในระดับชั้นเรียนรวม และโรงเรียนทั้งระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มโอกาสให้เด็กพิการทุกคนได้เข้าเรียนและเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน ทั้งการจัดการให้เด็กพิการทุกคนที่อยู่ในเขตบริการได้เข้าเรียนในโรงเรียน และการพัฒนาให้โรงเรียนมีคุณภาพ รองรับการให้บริการด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ได้อย่างประสิทธิภาพ คุณภาพของการจัดการศึกษาเรียนร่วมจึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญอย่างหนึ่งของคุณภาพการจัดการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีนโยบาย ให้โรงเรียนที่จัดการสอนสำหรับคนพิการในแบบการเรียนรวมได้ดำเนินงาน โดยอาศัยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นปกติโดยใช้ชื่อว่า "โครงสร้างชีท" (SEAT Framework) ซึ่ง เบญจา ชลธาร์นนท์ (2545) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาพิเศษได้พัฒนามาจากหลักการของ การศึกษาเพื่อมวลชน (Education For ALl: EFA) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ประเทศตะวันตกหลายประเทศให้ความสำคัญกับการได้รับสิทธิ ในศึกษาของประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ [6]

---

[4] พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, “นิยามใหม่ของการศึกษาแบบเรียนรวม”, **วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา,** ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2562): 1-15.

[5]" “กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา”, **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 124 ตอนที่ 24, (16 พฤษภาคม 255),: 30-31.

[6] เบญจา ชลธาร์นนท์, **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกแบบเรียนร่วม,** (กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาการฝึกครูสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ, 2545), หน้า 25.

ผลการนิเทศติดตามการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในจังหวัดสิงห์บุรี ยังพบปัญหา โดยรวมอยู่หลายด้าน เช่น ด้านบุคลากรมีบุคลากรที่ผ่านการอบรมการคัดกรอง ที่ค่อนข้างน้อย หากครูได้รับการบรรจุ หรือย้ายไปดำรงตำแหน่งที่สถานศึกษาอื่น ก็จะขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้, ขาดบุคลากร ตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการ, บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เรียนรวมในสถานศึกษา มีภาระงานอื่นค่อนข้างเยอะ ทำให้ปฏิบัติหน้าที่การสอนได้ไม่เต็มที่ และด้านอื่นๆ คือ สื่อการสอนที่ได้รับ ยังไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน รวมทั้งมีความพยายามที่จะดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การดำเนินงานการ จัดการศึกษาแบบเรียนรวมยังมีปัญหาอยู่มาก[7]

การบริหารงานของโรงเรียนมีความสำคัญต อการดำเนินงานในองค์กร และการบริหารสถานศึกษาให้นำไปสู่ความสำเร็จนั้น ควรวางแผนงานและปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ มีการบริหาร ที่ชัดเจนให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน และการควบคุมกระบวนการของงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มุ่งสู่ความสำเร็จ ซึ่งในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสหลักพุทธ วิธีการบริหารอันจะเป็นแนวทางในการบริหารองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งในหลักพุทธวิธีทางพระพุทธศาสนา ที่ผู้บริหารควรมีในการบริหารองค์กรนั้น ประกอบด้วยหลักธรรมที่เรียกว่า หลักพรหมวิหาร 4 หรือ พรหมวิหารธรรม เป็นหลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์เฉกเช่นพรหม เป็นแนวธรรมปฏิบัติของผู้ที่ปกครอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นเครื่องมือช่วยเสริมให้บุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจรู้สึกมั่นคงในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ หลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักคุณธรรมของผู้ใหญ่ที่ผู้บริหาร หัวหน้างาน หรือนายจ้างที่เป็นผู้นำองค์กรควรดปฏิบัติและผู้บริหารสามารถใช้เป็นหลักในการบริหารจัดการ[8] สอดคล้องกับพระมหาอดิศร ถิรสีโล ได้กล่าวไว้ว่า คุณธรรมเป็นหลักของการประพฤติปฏิบัติที่ดี ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่น ผู้บริหารต้องปฏิบัติคนอยู่ในกรอบแห่งการประพฤติตามหลักพรหมวิหาร 4หลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า[9] หลักธรรมที่ผู้บริหารน่าจะยึดเป็นหลักในการปฏิบัติราชการ คือ พรหมวิหาร 4 สำหรับพรหมวิหาร 4 มีประจำใจผู้ใด ผู้นั้นจะถึงซึ่งความประเสริฐ เป็นที่เคารพกราบไหว้บูชาของคนทั่วไป ผู้ปกครองหรือผู้บริหารที่มีพรหมวิหาร 4 ย่อมปรารถนาความเจริญของผู้ได้บังคับบัญชา มีเมตตา เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ กรุณาและสงสารปรารถนาจะให้ผู้ได้บังคับบัญชาพ้นทุกข์ ยินดีมีมุทิตา ในความสุขความเจริญ ของผู้ได้บังคับบัญชา และวางใจให้เป็นกลาง เที่ยงตรง แน่วแน่เป็นอุเบกขา[10]

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย “กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี”

---

[7] ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสิงห์บุรี, **โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม**, (สิงห์บุรี: ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสิงห์บุรี, 2566), หน้า 37.

[8] วิเชียร บุญกลา, “การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3”**, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2550), หน้า 38.

[9] พระมหาอดิศร ถิรสีโล, **คุณธรรมสำหรับครู**, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาการโอ, เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์, 2550), หน้า 3.

[10] ธีรรัตน์ กิจจารักษ์, **คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร,** (คณะครุศาสตร์: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, 2542), หน้า 11.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรวม ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี

2. เพื่อเสนอกระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยใช้วิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 งานวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสิงห์บุรี และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 196 คน กำหนดขนาดโดยเปิดตารางเครซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 สภาพการบริหารการจัดการเรียนรวม ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 งานวิจัยเชิงคุณภาพกระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 รูป/คน โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ผู้มีความรู้ด้านพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป/คน มีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ได้เปรียญธรรม 6 ประโยคขึ้นไป เป็นพระสังฆาธิการมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. ผู้มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้บริหารมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี เป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีวิริยะฐานะชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ

3. ผู้มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีวิริยะฐานะชำนาญการ

4. ผู้มีความรู้ความสามารถด้านการเรียนรวม จำนวน 1 คนคุณสมบัติ คือ เป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีวิริยะฐานะชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับกระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

1. นำข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้าน มาสร้างข้อคำถามเพื่อหากระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี

2. สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

4. นำแบบสัมภาษณ์เรื่อง กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องของภาษา รูปแบบและความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุมัติหนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากผู้อำนวยการหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

2. ประสานงานและทำการนัดหมายผู้เชี่ยวชาญตามวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ ตามที่ได้นัดหมาย โดยมีการบันทึกเสียง จดบันทึกและถ่ายภาพระหว่างการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์เพื่อเสนอกระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี ” ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ดังนี้

1.สภาพการบริหารการจัดการเรียนรวม ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเครื่องมือ **ด้านที่ 1 ด้านนักเรียน** พบว่า ด้านนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาเตรียมความพร้อมในด้านการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ให้

สามารถอยู่ร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีความสุข ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเตรียมความพร้อมในด้านการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ให้สามารถอยู่ร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างปกติสุข ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อสร้างเจตคติที่ดีร่วมกันระหว่างนักเรียนพิการเรียนรวมและนักเรียนปกติ ซึ่งอยู่ในระดับมาก **ด้านที่ 2 ด้านสภาพแวดล้อม** พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ความรู้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน เข้าใจและยอมรับนักเรียนพิการเรียนรวม ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนพิการเรียนรวมสามารถเรียนรวมในชั้นปกติทั่วไปให้มากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนให้เหมาะสมต่อ การจัดการเรียนรวมสำหรับนักเรียนพิการเรียนรวม เช่น สนามเด็กเล่น สวนหย่อม ฯลฯ ซึ่งอยู่ในระดับมาก **ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน** พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับหลักสูตรที่เอื้อในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการเรียนรวม ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งมอบหมายให้ครูรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน และปรับ IEP ปีละ อย่างน้อย 2 ครั้ง ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งมอบหมายให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่ เพื่อช่วยให้นักเรียนพิการเรียนรวมสามารถรวมกิจกรรมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งอยู่ในระดับมาก **ด้านที่ 4 ด้านเครื่องมือ** พบว่า ด้านเครื่องมือโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำหลักสูตร ตำรา หรือการให้ความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียนพิการเรียนรวม ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการบริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของนักเรียนพิการเรียนรวม เช่น การสอนเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษานำสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมือโครงสร้างสถาปัตยกรรม(ทางลาดเอียง) สิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยให้นักเรียนพิการเรียนรวมได้รับการศึกษาโดยสะดวก ซึ่งอยู่ในระดับมาก

2. กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า

ด้านที่ 1 ด้านนักเรียน ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ผู้บริหารต้องคำนึงว่านักเรียนทุกคนในโรงเรียนแตกต่างกัน ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายช่วยเหลือกัน ผู้บริหารควรมีความเที่ยงธรรม และให้ความเสมอภาคแก่ทุกคน ผู้บริหารควรจัดให้มีการพูดคุย เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ผู้บริหารควรลดใช้คำพูดทางส่งผลไปให้ทางลบ ผู้บริหารควรมีการวางใจเป็นกลาง และผู้บริหารต้องเปิดใจยอมรับผลที่จะตามมาทั้งดีและไม่ดี

ด้านที่ 2 ด้านสภาพแวดล้อม ผู้บริหารควรส่งเสริมสร้างบรรยากาศความรักและความเอื้อเฟื้อในโรงเรียน ผู้บริหารควรคำนึงถึงการส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างของนักเรียนเรียนรวมกับนักเรียนปกติ ผู้บริหารควรยินดีในความสำเร็จ ของครูและนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ผู้บริหารควรสร้างสภาพแวดล้อมที่

ไม่เลือกปฏิบัติต่อนักเรียนเรียนรวม และควรจัดการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนได้ตามความแตกต่างของเด็กทุกคน ผู้บริหารจัดการหามุมการเรียนรู้ ให้กับนักเรียนเรียนรวม ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามาร่วมมีส่วนร่วม ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียน

ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมควรเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนเรียนรวมและนักเรียนปกติ ผู้บริหารควรส่งเสริม และปลูกฝังให้ครูมีความเห็นอกเห็นใจและความรับผิดชอบต่อนักเรียนเรียนรวม ผู้บริหารควรคำนึงถึงการส่งเสริมให้ครูสร้างความเข้าใจและความเป็นกลางในกลุ่มนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมจัดกิจกรรมที่เน้นการแลกเปลี่ยน มีผู้รับผิดชอบมีการวางแผนการจัดกิจกรรมล่วงหน้า การเลือกสถานที่ และการประเมินผลหลังกิจกรรม ผู้บริหารสร้างโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูให้สื่อและเทคโนโลยีในการสอน ผู้บริหารมีนโยบายให้นักเรียนช่วยเหลือกันในห้องเรียน และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนทุกคน

ด้านที่ 4 ด้านเครื่องมือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการใช้แนวทางที่ต้องการช่วยเหลือ ด้านสื่ออำนวยความสะดวกนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน จัดหาอุปกรณ์ช่วยการเรียน ผู้บริหารต้องมีการสนับสนุนกิจกรรม จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรวมได้แสดงความสามารถ ผู้บริหารควรมีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับนักเรียน ผู้บริหารควรให้ความเสมอภาคกับนักเรียนให้การจัดหาสื่อ ผู้บริหารควรมีการจัดหาเครื่องมือที่เป็นกลาง นักเรียนทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ได้ ผู้บริหารควรมีการบูรณาการสิ่งอำนวยความสะดวก และผู้บริหารควรมีนโยบายในการเข้าถึงสื่อที่ชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี มีขอบเขตการวิจัย ผู้วิจัยนำประเด็นมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารการจัดการเรียนรวม ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านนักเรียน รองลงมาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเครื่องมือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผลการนิเทศติดตามการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในจังหวัดสิงห์บุรี ยังพบปัญหา โดยรวมอยู่หลายด้าน เช่น ด้านบุคลากรมีบุคลากรที่ผ่านการอบรมการคัดกรอง ที่ค่อนข้างน้อยหากครูได้รับการบรรจุ หรือย้ายไปดำรงตำแหน่งที่สถานศึกษาอื่น ก็จะขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้, ขาดบุคลากร ตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการ, บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เรียนรวมในสถานศึกษา มีภาระงานอื่นค่อนข้างเยอะ ทำให้ปฏิบัติหน้าที่การสอนได้ไม่เต็มที่ และด้านอื่นๆ คือสื่อการสอนที่ได้รับ ยังไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน รวมทั้งมีความพยายามที่จะดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การดำเนินงานการ จัดการศึกษาแบบเรียนรวมยังมีปัญหาอยู่มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งเพชร ส่งเสริม ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนา

รูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบในแต่ละด้านและรวม ซึ่งอยู่ในระดับมาก[11]

ด้านที่ 1 ด้านนักเรียน พบว่า ด้านนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาเตรียมความพร้อมในด้านการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ให้สามารถอยู่ร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีความสุข ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเตรียมความพร้อมในด้านการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ให้สามารถอยู่ร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างปกติสุข ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อสร้างเจตคติที่ดีร่วมกันระหว่างนักเรียนพิการเรียนรวมและนักเรียนปกติ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความเข้าใจนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนโดยการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนทั่วไปมีความรู้ ความข้าใจ เกิดการยอมรับสามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องอย่างถูกวิธีและเท่าที่จำเป็น ที่ผ่านมาพบว่าคนส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงลบต่อคนพิการ หรือที่มีความบกพร่อง เช่น สมเพช เวทนา สงสาร กลัว ไม่ไว้วางใจโดยมักเกิดจากความไม่รู้หรือไม่มีข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาภรณ์ ธนกวีศิลปะ ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่ประสบความสำเร็จ พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมด้านคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก[12]

ด้านที่ 2 ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ความรู้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน เข้าใจและยอมรับนักเรียนพิการเรียนรวม ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนพิการเรียนรวมสามารถเรียนรวมในชั้นปกติทั่วไปให้มากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนให้เหมาะสมต่อ การจัดการเรียนรวมสำหรับนักเรียนพิการเรียนรวม เช่น สนามเด็กเล่น สวนหย่อม ฯลฯ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและบุคคลอื่นในโรงเรียน โรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการเรียน ร่วมของผู้บริหารจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียน การสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชริดา นิลสุข ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมพบว่า การบริหารการจัดการด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก[13]

ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับหลักสูตรที่เอื้อในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนพิการเรียนรวม ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งมอบหมายให้ครูรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน และปรับ IEP ปีละ อย่างน้อย 2

---

[11] กิ่งเพชร ส่งเสริม. “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552), หน้าบทคัดย่อ.

[12] จุฑาภรณ์ ธนกวีศิลปะ, “แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำเรียนรวมที่ประสบความสำเร็จ”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2563), หน้า 58.

[13] พัชริดา นิลสุข, “การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม”, **วิทยานิพนธ์ครุศาตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558), หน้า 58.

ครั้ง ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งมอบหมายให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่ เพื่อช่วยให้นักเรียนพิการเรียนรวมสามารถรวมกิจกรรมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโงเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนทั่วไปและนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาภรณ์ ธนกวีศิลปะ ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมที่ประสบความสำเร็จ พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม การบริหารการจัดการด้านการจัดการกิจกรรมเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก[14]

ด้านที่ 4 ด้านเครื่องมือ พบว่า ด้านเครื่องมือโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำหลักสูตร ตำรา หรือการให้ความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียนพิการเรียนรวม ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการบริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของนักเรียนพิการเรียนรวม เช่น การสอนเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษานำสิ่งอำนวยความสะดวกได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมือโครงสร้างสถาปัตยกรรม (ทางลาดเอียง) สิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยให้นักเรียนพิการเรียนรวมได้รับการศึกษาโดยสะดวก ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วมช่วยให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวรรตน์ ช่างหล่อ ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารการจัดการด้านเครื่องมือ อยู่ในระดับมาก[15]

2.กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียน ในจังหวัดสิงห์บุรี

จากการศึกษาพบว่ากระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี มีความถูกต้อง เป็นไปได้ เหมาะสม และเป็นประโยชน์ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เน้นการบริหารการจัดการเรียนรวม จากการอภิปรายผล สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนในจังหวัดสิงห์บุรี มีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ควรมีการพัฒนากระบวนการเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและพฤติกรรมของบุคลากรที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ด้านที่ 1 ด้านนักเรียน ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ผู้บริหารต้องคำนึงว่านักเรียนทุกคนในโรงเรียนแตกต่างกัน ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายช่วยเหลือกัน ผู้บริหารควรมีความเที่ยงธรรม และให้ความเสมอภาคแก่ทุกคน ผู้บริหารควรจัดให้มีการพูดคุย เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ผู้บริหารควรลดใช้คำพูดทางส่งผลไปให้ทางลบ ผู้บริหารควรมีการวางใจเป็นกลาง และผู้บริหารต้องเปิดใจยอมรับผลที่จะตามมาทั้งดีและไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การศึกษาปัญหา ความต้องการ

---

[14] จุฑาภรณ์ ธนกวีศิลปะ, “แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำเรียนรวมที่ประสบความสำเร็จ”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2563), หน้า 58.

[15] อนุวรรตน์ ช่างหล่อ, “การบริหารการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชเทคโนโลยีธัญบุรี, 2561), หน้า บทคัดย่อ.

ของโรงเรียน การวางแผนแก้ปัญหา จึงทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในพื้นที่ของชุมชน กลายเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันให้ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ชินชัย ได้เสนอกระบวนการว่า ผู้บริหารสภานศึกษาควรมีการลงมือปฏิบัติและติดตามประเมินผลที่เกิดขึ้นจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย[16]

ด้านที่ 2 ด้านสภาพแวดล้อม ผู้บริหารควรส่งเสริมสร้างบรรยากาศความรักและความเอื้อเฟื้อในโรงเรียน ผู้บริหารควรคำนึงถึงการส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างของนักเรียนเรียนรวมกับนักเรียนปกติ ผู้บริหารควรยินดีในความสำเร็จ ของครูและนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ผู้บริหารควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่เลือกปฏิบัติต่อนักเรียนเรียนรวม และควรจัดการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนได้ตามความแตกต่างของเด็กทุกคน ผู้บริหารจัดการหามุมการเรียนรู้ ให้กับนักเรียนเรียนรวม ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามาร่วมมีส่วนร่วม ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาพบรรยายกาศการจัดการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยนควรปรับจากความแตกต่างกันของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งเพชร ส่งเสริม ได้เสนอกระบวนการว่า ผู้บริหารควรมีการออกแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น (Multilevel Inclusive Education)โดยการออกแบบแผนจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความแตกต่าง เป็นการช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับนักเรียนปกติอย่างเสมอภาค[17]

ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมควรเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนเรียนรวมและนักเรียนปกติ ผู้บริหารควรส่งเสริม และปลูกฝังให้ครูมีความเห็นอกเห็นใจและความรับผิดชอบต่อนักเรียนเรียนรวม ผู้บริหารควรคำนึงถึงการส่งเสริมให้ครูสร้างความเข้าใจและความเป็นกลางในกลุ่มนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมจัดกิจกรรมที่เน้นการแลกเปลี่ยน มีผู้รับผิดชอบมีการวางแผนการจัดกิจกรรมล่วงหน้า การเลือกสถานที่ และการประเมินผลหลังกิจกรรม ผู้บริหารสร้างโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูให้สื่อและเทคโนโลยีในการสอน ผู้บริหารมีนโยบายให้นักเรียนช่วยเหลือกันในห้องเรียน และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ครูสร้างความเข้าใจให้กับครู และผู้ปกครองให้เข้าใจความเป็นกลางในกลุ่มนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกตุ อุทธโยธา ได้เสนอกระบวนการว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักสหวิชาชีพมาให้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน [18]

ด้านที่ 4 ด้านเครื่องมือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการใช้แนวทางที่ต้องการช่วยเหลือ ด้านสื่ออำนวยความสะดวกนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน จัดหาอุปกรณ์ช่วยการเรียน ผู้บริหารต้องมีการสนับสนุนกิจกรรม จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรวมได้แสดงความสามารถ ผู้บริหารควรมีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับนักเรียน ผู้บริหารควรให้ความเสมอภาคกับนักเรียนให้การจัดหาสื่อ ผู้บริหารควรมีการจัดหาเครื่องมือที่เป็นกลางนักเรียนทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ได้ ผู้บริหารควรมีการบูรณาการสิ่งอำนวยความสะดวก และผู้บริหารควร

---

[16] สุภาพร ชินชัย, “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความตองการพิเศษ : กรณีศึกษาโรงเรียนเรียนรวมในจังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัย พฤติกรรมศาสตรประยุกต์,** (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551), หน้า 62.

[17] กิ่งเพชร ส่งเสริม. “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.

[18] สมเกตุ อุทธโยธา, “การขยายการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรูปแบบ CocoOut 21 Model”, **วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 1-24.

มีนโยบายในการเข้าถึงสื่อที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสนับสนุนการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดหาอุปกรณ์ช่วยการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุวรรตน์ ช่างหล่อ ได้เสนอกระบวนการว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดการด้านเครื่องมือควรมีสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กพิการเรียนร่วม และควรมีการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง[19]

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ควรนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมาปรับใช้ในการจัดการเรียนรวม (จับมือและก้าวไปด้วยกัน) เพื่อร่วมกันขับเคลื่อน เดินหน้า และสานต่อนโยบาย “เรียนดี มีความสุข”

2.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ควรมีนโยบายปรับลดจำนวนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในการคัดกรองความสามารถของนักเรียน การเพิ่มความรู้ความเข้าใจนักเรียนกลุ่มนี้ให้กับครูเพิ่มเติม และเพื่อจัดทำแนวทางการช่วยเหลือ วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียน โดยบูรณาการหลักพรหมวิหาร 4 อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

3.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ควรมีการบูรณาการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเรียนรวม โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม

4.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ควรนำการวิจัยไปกำหนดในแผนพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรในกระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวม ตามหลักพรหมวิหาร 4

5.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ควรนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรวมต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำกระบวนการบริหารการจัดการเรียนรวมไปเพิ่มเติมกระบวนการที่ทันสมัยและศึกษานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายปัจจุบัน

2.ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปศึกษาการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้วางแผนในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

3.ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำไปประกอบในแผนยุทธศาสตร์ โดยมีการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย และทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้

---

[19] อนุวรรตน์ ช่างหล่อ, “การบริหารการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชเทคโนโลยีธัญบุรี, 2561), หน้า บทคัดย่อ.

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อศึกษาประชากรในกลุ่มที่กว้างขึ้นและสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์และความแตกต่างได้

2. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบ หรือพัฒนาการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรวม และการให้เหตุผลที่ใช้เทคนิคอื่น

เอกสารอ้างอิง

กิ่งเพชร ส่งเสริม. “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม,** ฉบับที่ 2, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศ จำกัด, 2545.

จุฑาภรณ์ ธนกวีศิลปะ, “แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำเรียนรวมที่ประสบความสำเร็จ”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2563.

ธีรรัตน์ กิจจารักษ์, **คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร,** (คณะครุศาสตร์: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, 2542), หน้า 11.

เบญจา ชลธาร์นนท์, **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกแบบเรียนร่วม,** กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาการฝึกครูสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ, 2545.

พระมหาอดิศรฺ ถิรสีโล, **คุณธรรมสำหรับครู**, พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาการโอ, เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์, 2550.

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, “นิยามใหม่ของการศึกษาแบบเรียนรวม”, **วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา,** ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2562): 1-15.

พัชริดา นิลสุข, “การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม”, **วิทยานิพนธ์ครุศาตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา,** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

ราชกิจจานุเบกษา, “กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”, **ราชกิจจานุเบกษา,** เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560), หน้า 14

ราชกิจจานุเบกษา“กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา”, **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 124 ตอนที่ 24, (16 พฤษภาคม 255),: 30-31.

วิเชียร บุญกลา, “การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3”**, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2550.

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสิงห์บุรี, **โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม**, สิงห์บุรี: ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสิงห์บุรี, 2566.

สมเกตุ อุทธโยธา, “การขยายการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรูปแบบ CocoOut 21 Model”, **วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 1-24.

สุภาพร ชินชัย, “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความตองการพิเศษ : กรณีศึกษาโรงเรียนเรียนรวมในจังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตรประยุกต์,** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.

อนุวรรตน์ ช่างหล่อ, “การบริหารการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีท (SEAT) ของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชเทคโนโลยีธัญบุรี, 2561.